

# TRIBUNA

REDACȚIA  
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL  
pentru Austro-Ungaria:  
pe un an ..... 20 cor.  
pe 6 luni ..... 10 cor.  
pe 3 luni ..... 5 cor.  
pe o lună ..... 2 cor.  
N-ri de Duminică pe an 4 cor.  
Pentru România și străinătate pe an  
40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA  
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20

INSERTIUNILE:  
de un sît gîndind: prima dată 10  
bani; a doua oară 12 bani; a treia  
oară 5 b. de fiecare publicație.

Atît abonații, cît și inserții,  
trebuie să se plătească în Arad.

Telex pentru oraș și comitate

Scrisori adresate nu se primesc

## Împăcarea.

(\*) După-ce au reușit în chip strălucit și în deplină solidaritate să facă iluzorie ori ce lucrare în Dietă, opozanții de toate nuanțele ar voi acum să se împăce cu partidul guvernamental.

Marele împăciuitoare este contele Andrassy Gyula, șeful disidenților liberali. Ear de vre-o trefzile presa maghiară nu mai scrie despre alt-ceva, decît despre demersurile ce s'au făcut pentru încheierea — păcii.

Opoziția nu cere tocmai mult: retragerea guvernului Tisza, retragerea noului regulament al Dietei și — se înțelege — pe d'asupra: Perchez să nu mai apară nici el pe orizont.

Tisza, după cum e lesne de priceput, nu vrea să-și dea însă capul pe tîpsie, ci provocându-se la încrederea M. Sale și a majorității de care dispune, refuză a negocia cu mandatarul opoziției. El — așa scriu zărilor — va merge pe calea ce s'au tras-o: va cere îndeosebi, ear dacă nu i-se va da, dizolvă și în *ex-lex* Dietă.

Opoziția tocmai asta ar vrea să împiedice însă. Și anume, nu atît din cauză că astfel s'ar crea un precedent fără pereche și anti-legal, caci în *ex-lex* nu s'a mai dizolvat Dietă, ci îndeosebi pentru-că așa se vede, îi este frică de alegeri.

A scris-o asta chiar organul de frunte al coaliției opoziționale, «*Budapesti Hirlap*».

Tisza știe însă și el asta, de aceea nu se lasă.

Știe apoi țeara întreaga, că Tisza în chestii electorale nu știe glumă, nu tratează cu mînuși oamenii, ci deja până acuma a chemat la el peste zece fișpani, cărora li-s'a dat instrucțiuni cum să piseze — opoziția.

Tăria lui de altfel asta este: *decretul de dizolvare*. Dacă ar ști pozitiv opoziția că nu îl are, nici în Budapesta nu l'ar mai tolera pe Tisza, după-cum și partidul guvernamental dacă nu ar crede că îl are, n'ar mai ține așa strâns unit și probabil că ar negocia cu Andrassy, care ar fi atunci «*omul viitorului*».

Asta-i deocamdată situația. Nebotărită încă. Dar chaosul are să se împrăstie curînd. Nu prin dizolvare însă, caci și după alegeri Tisza s'ar găsi în fața unei opoziții crîncene, ci pe semne tot prin interveniri și compromisuri.

Vorba lui Bismarck: «*Politica este o vecnică negociare*... Dacă s'a găsit adică a treia zi după vandalismul din Dietă personajiu politic care să încerce împăcarea, cum nu o să se găsească mai tîrziu, după ce în alegeri va fi obosit și guvern și opoziție? Se va găsi un prilej festiv pentru ca Thaly să dea mîna eară cu Tisza... Pe atunci vor fi aduse în patrie remășițele mortuare

ale stînjilor exilați Rákoczy și tovarășii. Tisza va aranja serbări în stil mare, kossuthiștii se vor emoționa și iute își vor da mîna pentru ca să înzestreze țara cu proiectul lui Berzeviczy...

Ear Românii și naționalitățile ce fac în acest restimp?

Eată o întrebare la care va trebui să dăm odată răspuns sincer, pentru a se clarifica odată temeinic situația.

### Tratatul comercial germano-austro-ungar.

Din Berlin se anunță, că nici vorbă nu poate fi de încheierea negocierilor în afacerea tratatului german până la sărbătorile Crăciunului. Cum însă în cercuri diplomatice se ia ca sigur rezultatul favorabil al negocierilor reluate, se poate aștepta, că până la Anul nou convenția să devină fapt concret. În cazul acesta convențiunea actuală Germania nu o va denunța, așa că cea nouă va lua numai locul celei vechi. La întrebarea, dacă la Berlin ar fi oare înclinați să denunțe convenția veche la caz că până la Anul nou nu ar putea fi încheiată noua convenție, la loc competent a fost dat răspunsul, că pentru asta mai e încă vreme.

Presentarea convențiilor comerciale încheiate ar avea să fie prezentate Reichstagului german pe la sfîrșitul lui Ianuarie ori pe la începutul lunii lui Februarie. Desha-

### Asasinatul din strada Morgei

de Edgard Poe

(Urmare și fine)

— Intră, zise Dupin cu o voce veselă și încurajătoare.

Omul intră. Era un marinar; aceasta se vedea dela prima ochire. Era îndesat, musculos, bine făcut, cu o fizionomie de voinic în stare de a înghiți și pe diavolul în persoană, deși această fizionomie nu avea nimic neplăcut; fața sa era foarte arsă de soare și pe jumătate ascunsă sub mustați și favorite lungi. Ținea în mîna un baston gros, dar' nu părea să aibă alte arme. Ne salută cu stîngăcie, ne poști bună seara cu un accent francez perfect, care trăda un Parizian adevărat.

— Șezi, prietine, îi zise Dupin. Bănuesc că vii să ceri orangutangul. Pe cîntea mea, te felicit, că posedezi un asemenea animal: e foarte frumos, și fără îndoială are o mare valoare. Ce vîrstă are?

Marinarul resuță adînc, ca un om, care se simte de odată ușurat de o povară nesuferită, și răspunde cu îndrăzneală:

— Nu pot să știu cu siguranță; cred că nu are mai mult de cinci sau șase ani. L'aveți aci?

— O, nu, această casă nu se potrivea pentru paza unui prizonier de felul acesta, l'am instalat într'un grajd din strada Dubourg, aproape de aci; îl veți putea vedea mâine. Firește, ai adus tot ce trebuie pentru a dovedi, că-ți aparține în mod legitim.

— Am avut eu grijă, domnule.

— Imi pare foarte rău, că trebuie să mă despart de dînsul, zise Dupin.

— Nu vrei să spui, domnule, că ți-ai dat atîta osteneală pentru nimic, zise matelotul. Aveai alte speranțe; sunt foarte dispus să dau o răsplată pentru găsirea animalului, adică să ne înțelegem, o răsplată cuviincioasă.

— Foarte bine, prietine, se înțelege dela sine, nu-i așa? Să vedem, să mă gândesc, ce să-ți cer? Ah! ți-o voi spune îndată. Resplata ce-ți cer, eată-o: istorisește-mi tot ce știi despre cele două asasinate din strada Morgei.

Dupin pronunță cuvintele din urmă cu o voce foarte înceată și foarte liniștită; cu aceeași liniște se îndreptă spre ușe, o încuie și băgă cheia în buzunar. Apoi trase un pistol de sub haină și-l puse pe masă fără a se grăbi de loc.

Fața marinarului fu inundată de un val de sânge, ca și când s'ar fi luptat în contra înecăciunei. Se sculă, apucă bastonul, dar' aproape imediat se reaseză, cuprins de o tremurătură violentă, ca și când ar fi văzut moartea în față;

nu putu pronunța nici un cuvînt. Îi plîngeam din fundul inimei.

— Prietine, îi zise Dupin cu bunătate, te sperii fără nici un motiv, te asigur, nu ne gîndim să-ți facem vre-un rău. Îți dau cuvîntul meu de om cinstit și de Francez, că nu vrem să-ți căsunăm nici o neplăcere. Sunt deplin sigur, că ești cu totul inocent de măcelul din strada Morgei. De aci nu trebuie să conchizi că nu ești amestecat de loc. După puținul ce ți-am spus, trebuie să știi, că am fost informat despre cele petrecute prin mijloace, pe care nu le-ai crede cu putință nici în vis. Eată dar' unde am ajuns; n'ai făcut nimic, ce ai fi putut evita, nimic care să te facă vinovat; n'ai comis nici măcar un furt pe când ți-ar fi fost lesne să-l comiți fără a fi pedepsit. N'ai nimic de ascuns. Dar de altă parte cîntea cere să mărturisești tot ce știi. Un nevinovat se ală închis în momentul acesta sub învinovățirea unei crime, pe al căruia autor poți să ni-l arăți d-ta.

Marinarul își recăstigase toată prezența de spirit, pe când Dupin îi vorbea, dar nu-și reiuase aerul îndrăzneț cu care se prezentase.

— Dumnezeu să-mi ajute, zise el după un moment de tăcere, vă voi spune tot ce știu despre această istorie, dar mă aștept să nu o credeți nici pe jumătate... ași fi nebun, dacă mi-ași închipui, că mă veți crede. La urma urmelor,

# Sirolin

Cei mai excelenți profesori și medici îl recomandă ca remediu cu efect

contra morburilor de plămîni, afecțiunilor organelor de respirație, precum: bronchită cronică, tusă convulsivă, și mai ales este recomandat Convalescenților după influență. — Sirolinul promovează apetitul și face să crească greutatea corpului, depărtează tusa și flegma și face să înceteze asudarea de noapte. — Din cauza mirosului și gustului său plăcut este iuat cu plăcere și de copii. În farmacia să capătă în sticle de 4 cor. Să fim atenți, ca fie-care sticlă să fie provăzută cu firma de mai jos

terea asupra lor va dura până pe la mijlocul lunii lui Martie, deoarece după desbateră amenunțată în comisiumi fiecare tratat trebuie să fie citit de trei ori.

## Invățământul privat în România.

Iată expunerea de motive ce însoțește proiectul de lege asupra organizării învățământului privat depus de biroul Camerei României de dl. ministru al instrucției Sp. Haret:

Proiectul de lege asupra învățământului privat, pe care îl supunem desbaterilor corpurilor legiuitoare, completează seria de legi după care va avea a se conduce întregul învățământ național.

Invățământul privat la noi nu a avut nici odată o lege proprie a sa care să reguleze modul lui de funcționare și raporturile dintre el și învățământul public. În legea din 5 Decembrie 1864 sunt câte-va articole care se referă la dînsul; ele însă nu resolvă nici una din importante chestiuni ce s'au ivit de atunci încolo. La 1885 și 1896, în fața dezvoltării ce luase învățământul privat, a fost nevoie a se lua oare-cari dispozițiuni regulamentare, care, de și au suferit de atunci schimbări de detaliu, continuă însă a forma principala normă pentru învățământul privat.

Proiectul de față consacră dispozițiunile care sunt deja intrate în obiceiuri și pe cari experiența le-a dovedit bune, și dă soluție oare căror dificultăți de natură specială.

Școlile private fiind puse sub autoritatea și controlul ministerului instrucției publice și al cultelor, deschiderea lor trebuie să fie autorizată de minister (art. 1), iar directorii lor să împlinească oare-cari condițiuni de capacitate și moralitate (art. 3 și 4). Libertatea deplină a învățământului (art. 2) este temperată în ceea-ce privește învățământul primar, care, fiind obligatoriu pentru toți copiii de Români, nu putea fi lăsat la discreția directorilor de școli private (art. 6). De asemenea, pentru motive pe cari ori-ce bun Român le va înțelege, am impus, în cursul secundar, pentru copiii de Români, învățământul limbii române, al istoriei, al geografiei, și pentru copiii ortodocși și al religiei, în limba română și după programa oficială (art. 7), și am luat precauțiuni pentru ca școala să nu poată deveni nici într-un caz un instrument de propagandă religioasă (art. 11). Pentru ca învățământul acestor materii să fie efectiv, prin articolul 12 s'au luat dispozițiuni în privința personalului didactic care

va avea să le predea, iar prin art. 14 în privința cărților didactice. Aceste dispozițiuni, precum și acele luate pentru a asigura oare cari garanții personalului învățământului privat (art. 13), vor contribui în mod puternic, pe de o parte, pentru a da învățământului privat caracterul de seriozitate care, în mare parte, îi lipsea până acum, iar pe de alta va permite utilizarea, tot în folosul învățământului, a personalului didactic special pregătit în școlile noastre normale, în universități și în seminarele pedagogice anexate pe lângă dînsule.

De altă parte, legea (art. 15) caută să asigure oare cari garanții și pentru directorii de școli private față de părinți, ferindu-i de enormele pagube ce suferă din cauza celor răi de plată și cari sunt una din principalele cauze cari nu permit să trăiască institutele private serioase.

Art. 15 are de a face oare cari înlesniri institutelor cari vor împlini deosebite condițiuni de seriozitate și bună organizare. Măsura aceasta are de scop nu numai de a încuraja școlile cele bune, dar și de a face din ele niște ajutoare utile pentru școlile statului, din cari o parte din elevi se vor putea deversa în asemenea școli, fără temere că învățământul ce vor primi nu va avea gradul de seriozitate cuvenit.

Art. 18 dă o însemnată consacrare învățământului privat și va permite, în același timp, a utiliza într-insul pe mulți din tinerii capabili cari nu mai găsesc loc în învățământul public, din cauza ocupării locurilor cu titulari.

Art. 23 fixează taxele pe cari vor avea să le plătească institutele de învățământ privat. Aceste taxe sunt de două feluri: o taxă anuală, care va servi întreagă pentru plata personalului de control a asigura buna funcționare a legii; și o taxă de examen, care este înființată deja dela 1885, și care se menține aproape neschimbată, atât ca cifră, cât și ca mod de întrebuințare.

În ceea-ce privește școlile pe cari străinii le-ar înființa pentru instruirea copiilor, li-se lasă cea mai deplină libertate să le organizeze cum voese (art. 8 și 8), cu singura rezervă ca limba română să se predea în fiecare clasă cel puțin câte dore pe săptămână. Prin art. 10 se regulează, în fine, și modul de adăstrare al acestor școli, pentru care până acum lipsea o normă regulată. Bine înțeles, dacă asemenea școli ar primi copii de români, aceștia rămân supuși dispozițiilor din lege cari îi priveșe (art. 6 și 7).

Proiectul de lege, astfel alcătuit, va pune friu tendinței pe care o au școlile private de a deveni receptaculul școlărilor cari, din diverse cauze nu sunt în stare a urma în școlile Statului, procurându-le, pentru a-și trece clasele, mijloace mai comode decât pot găsi în școlile Statului. Din contră, școlile private vor putea să

devină un ajutor prețios pentru învățământul public.

De altă parte, proiectul nostru va permite utilizarea în învățământul privat a numeroase elemente bune, cari, din cauza complectării locurilor, nu mai găsesc întrebuințare în școlile publice.

Pentru aceste motive, credem că proiectul va aduce reale servicii învățământului nostru.

Ministrul cultelor și instrucției publice,  
Sp. Haret.

## Răsboiul ruso-japonez.

### Asediarea Port-Arthurului.

Londra, 22 Dec. Din Shanghai i-se telegrafează lui *Daily Telegraph*: Japonezii au cucerit poziție importantă la sud-ost de colina de 203 metri, unde s'au întărit cu șanțuri. Inginerii japonezi au reușit într-o zi să așeze tunuri de asediu pe întăriturile luate, de unde bombardează orașul.

Londra, 22 Dec. Agența Reuter vestește din cartierul general al armatei asediatoare următoarele: Cucerirea fortului Kikvansan este de mare importanță pentru Japonezi, deoarece această nouă poziție asigură posibilitatea luării celorlalte forturi Kikvan, de unde li-s'ar deschide cale liberă Japonezilor către colinele înalte cari se află dincolo de fort și ar avea loc pentru a da năvala generală împotriva unei părți a liniei întăriturilor ostice.

### Fortificarea orașului Dalny.

Londra, 22 Dec. *Daily Telegraph* anunță din Shanghai, că Japonezii fortifică Dalny de către Mare pentru a fi scutit de eventuale atacuri din această parte.

### Ordinul de zi al lui Gripenberg.

Paris, 22 Dec. Lui *New-York-Hera* d-se telegrafează din Petersburg, că acolo a produs mare senzație ordinul de zi al generalului *Gripenberg*, pe care l-a adresat trupelor din incidentul primirii comandamentului asupra sau armatei. Ordinul de zi se termină cu cuvintele:

sunt nevinovat, și vreau să-mi vărs focul, chiar de ar trebui să mor.

Ceea-ce ne spuse se poate rezuma astfel:

De curând făcuse o călătorie în Archipelagul Indian. O trupă, din care făcea parte, debarcase în insula Borneo, și înaintase până în interior, pentru a petrece. El și cu un tovarăș prinseseră orangutangul. Murind tovarășul, remașe el singurul proprietar al animalului. Avu multe suferințe și plictiseli din cauza cruzimel neimblânzite a prizonierului sau în timpul călătoriei la întoarcere; în fine reușise să-l aducă întreg și sănătos la Paris, și-l instalase în siguranță în locuința sa. Și pentru a evita curiozitatea supărătoare a vecinilor, îl ținea bine închis până să-l vindece de o rană ce-l făcuse în picior o aschie desfăcută din puntea vaporului; apoi se gândea să-l vîndă.

Într-o noapte, pe când se dusese să petreacă la țară cu o bandă de mateoți camarazi, găsi animalul instalat în camera sa; maimuța spărsese despărțitura de scânduri, care o ținea prizonieră în odaia vecină, și unde stăpănu său o credea în siguranță. Cu briciul în mână, cu obrazul bine săpunat, și așezat în fața unei oglinzi, el se pregătea să se bărbiească, cum văzuse că făcea stăpănu-său; de sigur îl spionase prin gaura broascei. Inspăimântat de a vedea o armă atât de primejdioasă în mână unei ființe atât de crâncene și destul de inteligente pentru a ști să o întrebuințeze, marinarul se opri un moment întrebându-se ce trebuia să facă. Avea obiceiul să supue animalul la ascultare prin lovituri de biciu, chiar când se afla în acele sale de furie, și recurse la acest mijloc. Văzând biciul, oran-

gutangul se repezi spre ușă, se rostogoli val vîrtej pe scară în jos și găsi o fereastră deschisă, prin care sări în stradă.

Matrozul în desperare îl urmări cum putu; maimuța, ținând mereu briciul în mână, se opri din timp în timp pentru a se întoarce, a gestricula și a se strâmba la stăpănu-său rămânând nemișcat până când acesta se apropia de tot. Dar' atunci pleca din nou și-l întrecea. Această urmărire dură mult. Stradale erau pustii și fugarii apucând pe o aleă din strada Morgei, atențiunea sa fu atrasă de o lumină ce strălucea la o fereastră din camera ocupată de d-na Lespanaye, la etajul al patrulea. Se apropie de clădire, observă conductul electric, și cu o sprinteneală de neerezut îl apucă, pe el, se agăță de oblon, care era dat de perete, se balanță îl făcu să se învârtască și astfel se găsi în fața ferestrei situate lângă pat. Toate acestea se petrecură în mai puțin de un minut și, când maimuța se aruncase pe marginea ferestrei, trimise cu o lovitură oblonul în prima sa poziție, și pătrunse în cameră.

Marinarul nu știa atunci, dacă trebuia să se bucure sau să se măhnească. Acum avea o speranță bine întemeiată că-și va recăpăta dobitocul, care nu putea ieși din cursa în care se prinsese, decât trecând pe același drum, adevă coborîndu-se pe frînghia de fer; n'avea decât să-l aștepte jos. De altă parte se întreba cu neliniște, cum se va purta maimuța în odaie. Acest din urmă gând decise pe marinar, ca să urmărească pe fugar până în capăt. O frînghie de sîrmă de fier, fixată pe toată lungimea sa nu prezintă nici o greutate la urcare pentru un marinar, dar prin-

tr'un interval de mai multe picioare, tot ce putu să mai facă, fu să privească pieziș în odaie, și prima ochire ce o îndreptă într-acolo îi descoperi o scenă atât de groaznică încât era aproape să cadă. Chiar în momentul acesta răsunară în strada Morgei acele țipete spăimântătoare, care deșteptară pe toți locuitorii. Doamna Lespanaye și fiica sa, în costum de noapte, petrecuseră câte-va minute aranjând hărțile în cutia de fier, despre care s'a vorbit, și pe care o țâriseră până în mijlocul camerei. Cutia era deschisă și conținutul ei imprăștiat pe pardoseală. Cele două femei probabil ședeau cu spatele întoarse spre ferestrii; poate că nu observară animalul, decât în momentul când se auziră țipetele, și că nu-l văzură intrând. Cât despre isbitura oblonului de perete era foarte firesc să fie atribuită vîntului.

Când se uita marinarul în cameră, uriașul animal prinsese pe doamna Lespanaye de păr, care atârna pe umeri, deoarece dansa tocmai se pieptenase; ei învîrtia briciul în jurul obrazului victimei și imita pregătirile bărbierului. Domnișoara leșinase și zăcea nemișcată pe pardoseală. Țipetele de spaimă și împotrivirile bătrinei d-ne, pe când maimuța îi smulgea părul, avură ca rezultat de a schimba în furie dispozițiile poate pacifice ale orangutangului. Cu un simplu gest al brațului său muscular el reteză gâtul bătrinei doamne, și-i despărți aproape cu totul capul de corp. Vederea sîngelui aduse furia sa la culme; scrișnind din dinți, cu ochii fulgerători, se aruncă asupra corpului domnișoarei și infipse teribilele sale ghiare în gât și o ținu strînsă până când o ucise. Dar privirile sale sălbatice și rățăitoare se îndreptară în acest moment către căpătâiul patului,

„Cel-ce va căuta să fugă de sub drapel, îl voi împuşca fără milă. Nici odată nu mă voi retrage ceea-ce pretind şi dela oficerii mei. Imputernicesc pe ori cine, să mă împuşte, dacă voi da ordin vre-odată pentru retragere.

*Tokio, 23 Dec.* Dela Port-Arthur vine ştirea, că dimineaţa la 22 Dec. s'a dat un asalt în contra dealului din apropierea sinului numit al Porumbeilor. *Aici o colină a fost cucerită, luând dela Ruşi un tun de calibru mai mic. Contra-atacul adversarului a fost respins. Poziţiile cele mai importante din jurul sinului Porumbeilor se află în mâinile Japonezilor.*

*Londra, 23 Dec.* Vestea că Stoessel ar fi reuşit să recucerească colina de 203 metri, nu se confirmă, dar în schimb se anunţă, că generalul Nogî face mari eforturi să taie retragerea lui Stoessel spre fortul Liaotesan.

*Singapore, 23 Dec.* Cele 2 vase de război, cari eri au trecut pe aici, sunt vasele japoneze *Honkong-Maru* şi *Nippon-Maru*, cari acum se află la larg 12 kilometri de port.

*Sanghai, 23 Dec.* (Reuter). O flotă constatatoare din trei încruşitori, şi care află se sub comandamentul admiralului Kamimura, a plecat spre Marea Chineză, pentru a merge întru întimpinarea escadrei ruse din Baltica.

*Cifu, 22 Dec.* „Daily Telegraph“ este înmat că o parte a flotei Japoneze a plecat la Singapore întru întimpinarea flotei din Baltica.

Un număr de 25 vase au fost concentrate în ziua de 15 Decembrie aproape de Dalny. Transporturile japoneze au fost prevăzute în prezent cu tunuri. Un număr de vase comerciale uşor armate au fost destinate să menţină blocada dela Port-Arthur.

*Londra, 22 Dec.* Biroul comercial „Lloyd“ a primit depeşi anunţând că flota Balticea a trecut pela Capetown.

„Daily Telegraph“ află din Cifu cu data de 18 Decembrie că un mesager al armatei japoneze de asediu dela Port-Arthur a adus amănunte asupra atacului Japonezilor din ziua de 3 Decembrie contra fortului Itsan şi

a fortului Bordi. Acesta din urmă era înconjurat de un şant în lungime de 600 picioare şi lat de 300. Şantul era plin cu un lichid inflamabil, cu lemne şi cu paie. Când coloanele Japoneze înaintară spre şant, Ruşii îi dederă foc. În acel incendiu peiră mai multe sute de Japonezi.

În noaptea următoare, Japonezii au atacat în mici detaşamente şi ocupară acea poziţiune, făcând şi 150 prizonieri.

O granată a smuls unui general japonez un braţ şi un picior.

*Tokio 22 Dec.* Printr'o altă scrisoare generalul Stoessel autoriză pe Baraşow şi pe comandantul spitalelor de a negocia cu generalul Nogî pentru a feri spitalele de bombardare.

În această scrisoare generalul Stoessel adaugă :

„Este supertflu de a spune că recunosc dreptul Excelenţei voastre de a accelera succesul operaţiunilor voastre.“

Generalul Nogî a răspuns : Am onoare de a vă asigura că armata japoneză, cari observă principiile de umanitate şi tratatele n'a tras nici odată, dela începutul asediului, în mod intenţionat asupra edificiilor şi vaselor purtând pavilionul crucii roşii. Cea mai mare parte a fortăreţei nu este vizibilă din poziţiunile ocupate de artileria noastră şi după cum ştiţi toate obuzele nu ating ţinta voită cu atât mai puţin cu cât derivaţia pieselor devine mereu mai considerabilă în urma lungii şi bravei rezistenţe a garnizoanei.

Spre cea mai mare şi adincă a mea părere de rău nu este în putinţa mea de a împedica ca obuzurile noastre să nu atingă ţinta voită şi vă rog să primiţi asigurarea consideraţiunei mele perfecte.

#### Ştiri mărunte

— Escadra Port-Arthurului nu mai contează ca forţă maritimă a Rusiei; căci sub focul asediatorilor e imposibilă scăparea şi repararea vaselor cutundate şi avariate. Sprijinul extraordinar de important ce ea ar fi putut da flotei baltice prin faptul că ar fi urcat numărul vaselor ruse în lupta cu cele japoneze la 10, contra a 5 japoneze — acest sprigin e pierdut

de asupra căruia observă în cadrul ferestrei faţa stăpânului său, palidă şi împietrită de spaimă. Furia animalului, care-şi aduse aminte imediat de teribilul biciu, făcu loc fricii; ştiind că meritase o corecţiune, voi să ascundă dovezile relelor sale fapte; în agitaţiunea sa nevoasă, se puse să îmbrâncească mobilele, să le răstoarne, să le fărîme aruncându-le, a tîrî rufăria afară din pat. În curînd cuprinse corpul domnişoarei, îl împinse în cămin în poziţia, în care s'a găsit, apoi apucă pe al mamei, şi-l tîrî spre fereastră cu capul înainte.

Când maimuţa se apropia cu sarcina sa schilodită, marinarul se depărtă repede pentru a prinde conductul electric, şi a se coborî în toată graba, înspăimântat de urmările acestui măcel, şi în spaima sa încă fericit că nu trebuia să se mai ocupe de maimuţa sa. Cuvintele auzite de trupă pe scară erau acele pe care marinarul le scăpase în oroarea şi spaima sa şi care erau întrerupte prin marielile ascuţite şi furioase ale animalului.

Îmi rămân puţine cuvinte de adăugat. Orangutangul ieşi fără indoială din cameră prin mijlocirea frînghiei de fer tocmai în momentul când se spărgea uşa, închise fereastra după dansul, sau aceasta se închise singură prin propria sa greutate. În fine fu prins de stăpânul său, care-l vîndu cu o sumă mare Grădinei Plantelor. Lebon fu pus în libertate, îndată e comunicară aceste amănunte, pe care Dupin le sără cu comentariile sale chiar în biroul poliţiei. Acest slujbaş, cu tot binele ce-l dorla amicului meu, nu-şi putu ascunde plictiseala de a vedea aceasta întorsătură a afacerii, şi era mai să dea curs liber

cătorva zeflemele la adresa oamenilor care se amestecau în treburile sale.

— Lasă-l să zică, îmi răspunse Dupin, care crezuse că ori-ce replică nu era la locul ei; să-l lăsăm să vorbească, aceasta îl va împedica conştiinţa. Sunt mulţumit, şi mi-ajunge că l-am bătut pe propriul său teren. Cu toate acestea, dacă n'a reuşit în lămurirea acestei afaceri misterioase, nu trebuie să acuze imposibilităţile supranaturale, cum bănuşte el; adevărata cauză a reuşitei sale este, că e prea şiret pentru a vedea mai adânc. Indemânarea sa este un lanţ fără urzeală. Este un cap fără corp, cum se reprezintă zeiţa Laverna; cel mult dacă are ceva umeri, dar pentru asta tot rămâne un băiat. Îl iubesc mai ales pentru unul din acele cuvinte semnificative, care stabileşte pe un om şi-l procură în cinci minute o reputaţie de indemânare. Vreau să vorbesc de modul său „de a nega ce este, şi de a explica ce nu este“.

Trad. Iosif Popescu.

## II A Z.

— Eu sunt în stare să mă lupt singur cu o baterie întregă, se lauda un sergent major către soldaţii săi.

— Te pomeneşti că eşi şi nerănit din luptă, — îl luă peste picior un sergent de al său.

— Cel mult dacă m'oiu ameţi puţin — răspunse vagmistrul, care vorbea de o baterie de vin.

acum cu desăvârşire. Astfel flota Balticea se vede avizată deocamdată numai la propriile sale forţe. De altminterlea acel sprigin fusese simţitor slabit prin faptul că cele mai grele tunuri (30 ctm.) ale escadrei Port-Arthurului au fost în parte sau toate debarcate pe uscat, fiind aşezate în forturi; apoi numai puţine dintre vase mai puteau fi puse în luptă... Din proporţia dintre vasele japoneze şi cele ruseşti cari vor sosi în Extremul-Orient, rezultă că nimicirea escadrei Port-Arthurului au fost decisivă pentru reuşita încercării Ruşilor de a câştiga dominaţiunea maritimă în Marea Galbenă.

În urma nimicirii escadrei, cercurile ruse află că flota Balticea nu va fi în stare să ţină piept celei japoneze şi de aceea s'a decis trimiterea în Asia răsăriteană a unei noi flote, a treia.

Pe de altă parte, în tot cazul flota Balticea trebuie să aibă de scop a atinge şi Vladivostocul spre a-şi crea aci un punct de sprigin pentru întreprinderile în contra legăturilor maritime japoneze.

Sarcina dificilă a lui Roşdestvenski ar fi ca să evite o luptă decisivă cu flota superioară a lui Togo şi să ajungă la Vladivostoc fără această luptă — problemă foarte greu de rezolvat. În această împrejurare însă, Port-Arthurul nu poate fi ţinta flotei Balticea, deoarece portul e dominat de Japonezi de pe înălţimea de 203 metri. Acolo proviziile sunt pe isprăvite, lucrările din port în cea mai mare parte distruse, ear intrarea în port e imposibilă.

Cu toate aceste, Port-Arthurul are pentru Japonezi o mare importanţă, căci prin cucerirea lui, armata asediatoare (60.000) ar fi pornită să ia parte la operaţiunile în contra armatei lui Kuropatkin, ce sporeşte mereu; ear pe de altă parte, prin această cucerire, Japonia, pe lângă peninsula Kwantung, ar dobândi un punct de sprigin în Mandciuria de sud din care Ruşii n'o pot alunga dacă n'au o flotă superioară celei japoneze.

## DIN ROMANIA.

„Monitorul Oficial“ publică următoarea relaţie oficială:

Luni, 6 Decembrie, la orele 10 dimineaţa, Majestatea Sa Regele, însoţit de adjutantul de serviciu, a mers la biserica Sf. Nicolae din Şelari, pentru a asista la serviciu divin.

La sosire, Suveranul a fost întimpinat de dl prefect al poliţiei, precum şi d-nii epitropi ai bisericii.

Un număr public aştepta pe M. Sa Regele, pentru a-l aduce respectuase salutări.

La intrarea în biserică, P. S. Sa Episcopul de Argeş, Gherasim Timuş, înconjurat de clerul bisericii primi pe Suveran cu Evangelia şi Crucea şi oficie Sf. Liturgie.

La orele 11 Majestatea Sa S'a întors la palat.

*Recolta.* După cum se ştie dl ministru C. I. Stoicescu a prezentat M. S. Regelui un raport amănunţit asupra producţiunei porumbului din anul acesta.

Raportul constată că producţiunea totală a porumbului a fost anul acesta de 6.903.400 hl., cu o mijlocie de 3,30 la hectar.

Trebuinţa probabilă a populaţiunei rurale pentru un an e evaluată la 15.433.000 hl., ceea-ce înseamnă un minus de 8.502.600 hl. sau 63.800 vagoane.

Din cele 6.930.500 hl. care reprezintă producţiunea totală, — 2.487.600 hl. provin din recolta marilor proprietari şi arendaşi (fără dijmă).

Întinderea cultivată a fost de 2.082.763 hecto-litri.

*Dela Camera.* În şedinţa dela 5 Decembrie înainte de deschidere, membrii majorităţii s'au întrunit în sala bibliotecii într'o consfătuire intimă.

Şedinţa se deschide la orele 2.25 sub preşedinţa d-lui I. Poenaru-Bordea, vice-preşedinte.

Prezenţi 150 deputaţi.

Pe banca ministerială, d-nii:

Dim. Sturdza, Em. Costinescu, C. I. Stoicescu, Sp. Haret, V. Lascar, Al. Gianni, Em. Porumbaru.

Tribunele sunt înțesate de public.

Dl Sp. Haret, ministrul instrucției, depune proiectul de lege pentru regulamentul fabricării luminărilor de ceară.

D-sa roagă ca proiectul de lege pentru organizarea învățământului privat să se pună la ordinea zilei de Sâmbătă.

Dl președinte dă citire demisiunii d-lui M. Pherekyde din demnitatea de președinte al Camerei, deoarece ce d-sa se considera ca nemai fiind expresiunea încrederei majorității.

Dl Em. Culoglu spune că Camera nu poate primi de cât cu regrete demisiunea unei personalități ca dl Pherekyde. (Aplauze).

Pusă la vot, demisiunea d-lui Pherekyde este primită.

Dl Pherekyde spune că atunci când un om ca d-sa, după o matură chibzuială, își dă demisiunea, nici nu se putea ca amicii d-sale să n'o primească.

Dl D. Protopopescu declară că își dă și d-sa demisia din demnitatea de vice-președinte.

Dl V. G. Mortun spune că, în aceeași ordine de idei, își dă și d-sa demisia din vice-președinție, rămânând însă un membru devotat al partidului liberal și al șefului său. (Aplauze).

Dl Dim. Sturdza: Demisiunea președintelui Camerei și a doi vice-președinți este fără îndoială un fapt însemnat. Guvernul este însă dator să vadă cum stă față cu majoritatea camerei. Demisiunile au fost provocate de neînțelegeri, care în partide bine organizate se pot aplană. Eu cred, cum a zis și dl Mortun, că nu persoana mea este în joc. Toți deputații, sunt sigur că au rămas credincioși partidului liberal.

După principiile mele, bărbatul de stat trebuie să servească înaintea de toate Statul. Interesul Statului primează totul. Fiind-că majoritatea acestei Camere este liberală și pentru ca să se vadă care este situațiunea guvernului, rog să se dea un vot de încredere sau neîncredere în guvern.

Dl M. Pherekyde spune că s'a făcut o mică neregularitate. După regulamentul Camerei, nu se poate procedea la nici o lucrare înaintea de alegerea președintelui. Să se procedea dar la alegerea președintelui, și pe urmă se va putea da votul de încredere. Ori ce s'ar întâmpla însă, nici odată d-sa nu va lupta împotriva partidului liberal, în care va rămâne până la moarte. (Aplauze).

Dl Dim. Sturdza: Să se facă alegerea președintelui.

Dl D. Protopopescu spune că și d-sa va rămâne membru credincios al partidului liberal în care luptă de 30 de ani. (Aplauze).

Dl președinte suspendă ședința pentru cinci minute, în care timp Camera se va consulta asupra alegerii persoanei președintelui.

La redeschiderea, 2.50, se procedează la alegerea președintelui, prin apel nominal.

S'a ales apoi, cu 70 voturi, președinte dl Șendrea, iar vicepreședinți s'au ales d-nii C. F. Robescu, primarul Bucureștilor, Mitescu și Ioan Teodoru.

Punându-se apoi chestia de încredere în guvern la vot această s'a votat cu 127 contra 12.

## Din străinătate.

**Budgetul japonez.** Legea finanțelor japoneze a fost prezentată de comisia bugetară Camerei reprezentanților.

Comisia n'a adus nici o modificare bugetului războiului, dar pe când mări cu 4 milioane de yen taxele de vamă asupra berei și zaharului și taxele de transit, reduse cu 14 milioane de yen taxa fonciară înscrisă în proiectul de budget ordinar prezentat de guvern.

Parlamentul japonez compus în majoritate de proprietari funciari, s'a arătat totdeauna ostil la augmentările impozitului fonciar care e astăzi foarte slab. Deputații prepara să mărească impozitele indirecte.

## Dr. VICTOR D. GRAUR

medic universal, profesor calificat de școale medii p. studiul higienei.

Institut de dantură medicală și pentru tehnica de dinți.

ARAD, Piața Andrassy Nr. 22, etagiul I., vis-à-vis de casa comitatului.

428

Guvernul a promis să găsească noi economii de 1,000.000 yen, astfel ca să nu fie de cât un deficit de 8,400.000 yen care va fi se speră, acoperit prin mijloace de tesaur.

Guvernul și comisia bugetară au fost de perfect acord.

**Chestia Dardanelor.** Ziarul „Rus“ perseverează în opoziția sa ca flota rusă din Marea Neagră să nu plece, idee pe care o considera ca nerealizabilă din două cauze: ar trebui un timp prea mare pentru a se negocia o chestie atât de delicată ca deschiderea strâmtoarelor turcești și pentru adoptarea mai multor vase ale acestei flote la o navigațiune depărtată; absența de mai multe luni a flotei ruse din Marea Neagră va expune Rusia la prejudicii politice enorme, și — asta e de prevăzut — complicațiunile vor surveni la primăvara în peninsula balcanică: în acest caz va fi neputincioasă să impune chestiei Orientului o direcție conformă intereselor rusești.

## NOUȚĂȚI.

ARAD, 24 Decembre 1904

— **In memoria lui G. C. Cantacuzino.** Cu prilejul îndeplinirii a șase ani dela moartea lui G. C. Cantacuzino, s'a oficiat Joul de dimineață la cimitirul Șerban-Vodă un parastas pentru odihna sufletului regretatului bărbat de stat român.

Au asistat: d-na Elena Cantacuzino cu copiii, Dr. C. Cantacuzino, Dl Protopopescu, I. G. Bibicescu, Polizu-Micșunescu, V. G. Mortun, Vintilă Brătianu, C. I. Brătianu, Horia Rosetti Em. Culoglu, G. A. Vărescu, St. Filipescu-Dragășani, Dr. Duma, I. Constantinescu, Octavian Nacian, Sterian Chirițescu, etc.

Tot cu această ocaziune s'a așezat în cavoul familiei o frumoasă coroană de foi de stejar, turnată în bronz, cu inscripția: „Prima societate de credit fonciar român, alui G. C. Cantacuzino“.

— **Alegere de preot.** Duminecă s'a săvârșit alegerea de preot în comuna Bărbosu protopresbiteratul Bocșei-montane. La actul alegerii a prezidat P. On. domn protopresbiter Ioan Pepa ca exmis konzistorial, asistat de asesorul konzistorial Ioan Marcu, ca notar. Ales a fost candidatul de preot dl Alexandru Dobrescu din Lugoj cu 70 voturi. 14 membri prezenți s'au abținut dela votare. Alegerea a decurs în ordine exemplară.

— **Procese de presă.** La recercarea judecătorului de instrucție din Timișoara s'a deschis cercetare prealabilă pentru agitațiune contra primarticolilor apăruți în N-rii 96, 97 și 99 al ziarului „Drapelul“ din anul curent, precum și contra articolilor secundari „Ne trebuie sapte“ apăruți în N-rul 97 și „Care e ținta?...“ apăruți în N-rul 99 al ziarului „Drapelul“ din a. c. În cauza acestor articoli au fost Mercuri, ascultați de judecătorul de instrucție din Lugoj domnii Dr. Cornel Jurca ca redactor responsabil și Dr. Valeriu Branice ca editor al ziarului. Pentru articolul de fond din N-rul 99 a fost anunțat dl Dr. Stefan Petrović ca autor, pentru cel doi articoli secundari dl Mihail Gaspar, diacon în Lugoj, tot ca autor, iar pentru articolul de fond din N-rii 96 și 97 — negăsindu-se manuscritele autorului — a luat deocamdată răspunderea redactorul nostru responsabil dl Dr. Cornel Jurca.

— **Mort pentru datorință.** Joul a murit la spitalul Colentina, în împrejurări mișcătoare, un intern dela acel spital, doctorandul Șerban Borhină. Săptămâna trecută, doctorandul Borhină făcând o autopsie s'a înțepat la un deget. Producându-se o intoxicație, nefericitul doctorand a sucombat Joi, cu toate ajutoarele stăruitoare ce i-s'au dat.

Colegii săi de internat, ca și d-nii doctori, cari stimau mult pe tinărul doctorand, sunt adine îndurerăți de nenorocirea întâmplată.

— **Nou avocat român.** Dl Dr. Toma Iencu ne vestește că și-a deschis cancelarie advocațială în Pui.

— **Telefon între Vatlean și Quirinal.** Un nou semn al apropierii dintre Vatican și Quirinal promite a fi și legătura de telefon a reședinței papale cu palatul regal, ceea-ce se zice că se face la dorința expresă a pontificelui. Spesele le suportă parte erariul Vaticanului, parte ministeriul casei regale. Acest telefon va putea fi usat numai de către funcționarii supremi ai curții papale și ai ministeriului dinastiei.

— **Lătrat de câne.** În 23 l. c. s'a petrecut un frumos scandal în Dieta principală a Austriei de Sus.

Deputatul Völkl a apărut în adunare partidul poporal german contra atacurilor socialiste creștine.

Völkl a zis între altele că dacă Derschatta ar fi un membru al partidului creștin socialist atunci de mult ar fi căpătat ordinul coroanei.

La acestea Bielovharek a strigat:

— Ear d-ta, Völkl, vei capata ordinul cănelui!

La aceasta s'a iscat un sgomot mare la galerie și s'a auzit lătrat de câne. Era evident că nu la galerie, ci cine-va din public a imitat lătratul. Völkl se uită mirat împrejur și întorcându-se spre socialiștii creștini zise:

— Intr'adevar v'ați purtat ca niște câni!

Atunci toți socialiștii creștini s'au ridicat și au năvălit spre Völkl, pe care l'ar fi bătut cu siguranță dacă nu l'ar fi apărut prietini. Sgomotul a fost atât de mare, încât maresalul provincial a trebuit să suspende ședința. A redeschis-o numai după o jumătate de oră și a convocat comisiunea de imanitate, care a deschis pe Völkl din ședința aceasta. Cum a părăsit Völkl sala, pe galerie s'a ridicat un bărbat și a declarat că el a imitat lătratul de câne — pe acesta l'au dat afară cu zgomot mare.

— **Contesa Lonyai la Papa.** Se vestește din Roma că Stefania, contesa Lonyai, acuma a doua oră a cerut audiență la Papa. Papa însă i-a refuzat cererea. Se zice că Stefania voia să intervină la Papa în chestia surorii ei contesa Luiza de Coburg și aceasta ar fi cauza că Papa a refuzat cererea.

— **Căsătoria regelui Spaniei.** Din Madrid se scrie, că ministrii au făcut mai multe propuneri de căsătorie regelui Alfonso. Acesta însă a respins orice propunere, rugând pe sfetnicii săi să nu să prea ostenească, deoarece el voiește să-și aleagă singur soția și regina țării. Regele se pregătește acum să plece în pețite, la Paris, Berlin și Londra. Din capitala Germaniei se vestește că la curtea imperială se fac mari pregătiri pentru primirea regelui spaniol.

**Căsătoria moștenitorului de tron al Svediei.** Unele ziare europene, cărora le place mult să aducă știri senzaționale, colportau știrea, că logodirea moștenitorului de tron al Svediei-Norvegiei, prințul Gustav Adolf cu fiica președintelui Statelor Unite Roosevelt, frumoasa Alice, este fapt complinit. Acum se desminte și faima asta ca și aceea despre fidanțarea Alicei Roosevelt cu marele inventator italian Marconi. Conform veștilor mai proaspete moștenitorul de tron va pleca de Crăciun la Gmunden, pentru a face o vizită părechei princiare de Cumberland. Cu această ocaziune se va publica și logodna lui Gustav Adolf cu prin-

Tractament special al durerilor de dinți și a boalelor de fălcă. Dantură totală și particulară conform diferitelor proceduri. Plombări cu cement, cu sticlă, email, porcelan, amalgam de aur, și aur chimice curat. Operațiuni diferite la așezarea coroanei de dinți. Coroane de porcelan și aur conform indicațiunilor specialiștilor savanți Dantură fixată și mobilă, după sistem american. Tot felul de execuții de cauciuc. Dinți și dantură întreagă fără cerul gurii. Scoateri de dinți fără nici o durere.

cipesa de Cumberland Olga. — Astfel gazetele europene vor putea acum să isco-dească un nou pețitor respective logodnic pe seama biete Alice, pe care raportorii de câteva ori făcuseră încercarea s'o mărite fără voia ei.

— **Pe jos în giurul Europei.** Un Rus, cu numele Otto Ribbe s'a prins că va face o călătorie în giurul Europei în 250 de zile. Suma pentru care s'a prins că va realiza planul său de călătorie este de 2000 rubie și rebonificarea speselor de călătorie. El va pleca din Petersburg și promite să fie la Crăciun în Berlin.

— **În memoria lui Bismarck.** Până acum, zice un ziar berlinez, s'au inaugurat în toată Germania în memoria lui Bismarck 194 statui.

Se mai află în lucru încă 48.

Numărul turnurilor și columnelor ridicate lui Bismarck se ridică la 106, iar în construcție sunt 99.

— **O scrisoare a lui Krueger.** La înmormântarea lui Krueger s'a citit o scrisoare a acestuia, trimisă congresului Burilor din luna Maiu anul trecut, ținut la Pretoria.

În scrisoare Krueger își exprima speranța că ceea-ce a fost dărîmat, va putea fi reclădit și recomanda Burilor să fie în totdeauna uniți.

— **Sven Hedin la țară.** Celebrul călător Sven Hedin zilele astea s'a dus la Charskole Selo. să mulțumească țarului pentru ajutorul acordat sub durată călătoriei sale prin Asia centrală și să ofere țarului un exemplar din cartea sa acum apărută în rusește. Sven Hedin povestește impresiunile sale la țară în următorul chip: „Țarul ședea la masa sa de scris, care era încărcată cu note scrise referitoare probabil la afaceri de guvernament. Ființa sa tradă o lipsă de curaj, dar asta îi face și mai simpatic, și mai atrăgător. Omul uită că se află în fața unui puternic autocrat și nu odată mi-a scăpat să-l zic d-ta în loc de Majestate. Țarul zimește amical încât ai fi învoit a crede că se simte fericit, când se poate simți om, care poate vorbi liber și franc cu un străin. Cartea mea a văzut-o de mai înainte, căci o deschisese la dedicația mea către cazaci, zicând;

— Cuvintele d-tale dedicate cazacilor m'au impresionat foarte adine.”

— **Gorkij revoluționar.** Ziarele din Berlin primesc din Petersburg o știre telegrafică de necrezut asupra celebrului scriitor rus Maxim Gorkij. Anume s'a răspândit vestea prin presa germană, că la balul tehnicilor Gorkij în fruntea unei trupe constătătoare din 30 revoluționari a pătruns în sala de dans, și a pretins sgomotos ca cei de față să se împrăștie. Comitetul aranșator a chemat câți-va poliști la fața locului, dar aceștia au refuzat să facă ordine, de oare-ce cum ziceau ei, numai demonstrații și disordini pe stradă au dreptul să impedeze, dar ceea-ce se întâmplă prin case private, pe ei nu-i împoartă. În urma acestei motivări ingenioase, tehnicii au oprit muzica, au rugat damele să părăsească sala și s'au angajat ei să reglementeze pe curioșii revoluționari. Studenții și-au îndeplinit rolul de agenți ai ordinii atât de bine, încât peste câteva minute a fost sala golită de revoluționari.

— **Încercare de omor în contra regelui Spaniei.** Din Madrid capitala Spaniei se telegrafează, că în contra regelui Alfonso s'a făcut o încercare de omor. Atentorii adevărați au întins de a curmezișul pe drumul de țară, pe unde știau, că va avea să treacă regele cu automobilul, o sfoară de drot ascuțită, care ajungea până la gât celor ce ședea în trăsură, ori în automobil. Din fericire înainte de a fi ajuns la acest loc automobilul s'a stricat, așa că a mai slăbit din iuțeala, cu care sbura nebunește. După-ce automobilul a fost dres, vizitiul l-a probat, dacă umblă bine, și cum făcu încet câți-va metri înainte, observă sfoara. Imediat au înțeles, că la mijloc nu poate fi alta decât o încercare criminală de a omori pe rege. Alfonso în urma acestei descoperiri numai decât dăde ordin pentru reținere, fiind foarte reu impresionat de această întâmplare, care putea să-i coste viața, dacă automobilul mergea cu viteză maximală.

— **Socialist condamnat.** Individul Franczia Gyula a scris într-o foaie socialistă, că locul lui Tisza ar fi în temniță la Ilava sau Vaj, pen-

tru-că Tisza calcă în noroiu dreptul de întrunire, lasă pe oameni să fie împușcați, cum s'a întâmplat la Alesdi, etc. Procurorul a aflat în articolul lui Franczia agitație la ură contra claselor. Curtea cu jurati l'a condamnat la 1 lună temniță de stat și 100 cor. amendă.

— **»Luceafărul»** din Budapesta, organul tinerimei noastre universitare, prin cele două numere din urmă se impune — ca și prin întreaga sa activitate — sprijinului și dragostei tuturor Românilor cărturari. Atât materialul variat și instructiv, cât și ilustrațiunile sunt de caracter de a mulțumi toate exigențele. De aceea și facem apel la toți Români de carte să sprijinească această revistă literară.

— **Interviu cu admiralul Alexiev.** Într'un interviu pe care la avut zilele acestea cu un ziarist admiralul Alexiev a spus următoarele:

„Atacul asupra Port-Arthurului nu-l privește ca făcut pe neașteptate, căci deja Japonia se pregătea de multă vreme de războiu. Noi toți știam despre aceasta, dar la noi predomina părerea, că conflictul ruso-japonez s'ar fi putut aplana pe calea unui compromis și că războiul s'ar fi putut evita (?).

„Față de noi Japonia a operat tocmai așa ca și Germania față de Franța. Ca și Germania Japonia s'a pregătit mai mulți ani pentru acest războiu greu, afară de aceea începutul acțiunilor războinice a fost precedat de o totală necunoștință asupra celor ce se întâmplau jur împrejur. Astfel eu în timpul celor zece luni din urmă n'am primit nici o știre din Chemulpo. Deja cu trei sau patru zile înainte de ruperea relațiilor diplomatice, am încetat de a mai primi telegrame cifrate dela baronul Rosen. Am primit numai pe cele obicnuite, care de sine se înțelege, că erau supuse la fel de fel de schimbări.

„Telegramele care nu erau pe placul lor Japonezii le întârziu. Primele insuccese ale Rușilor se explică prin pregătirile defectuoase.

„Escadra a doua din Oceanul Pacific va avea ca problemă de a recuceri Port-Arthurul.

„Am cunoscut Japonia înainte de vremea reformelor. Când Japonezii s'au apucat de reforme, le-au făcut foarte repede. Consider pe Japonezi ca foarte activi, stăruitori și ca având multe calități bune.

„Învățat foarte lesne limbele străine. În orice nouă înțepindere își pun tot sufletul și se disting prin darurile lor excepționale.

„De oare ce sunt inzeștrați din naștere cu un spirit războinic, ei și-au însușit deosebit de repede arta războiului pe uscat și pe apă, apropiindu-și din ea tot ce le putea fi de folos.

„Eu personal n'am văzut săvârșindu se cruzimi de către Japonezi, însă în armata noastră s'au încheiat de repetate ori, protocoale asupra unor asemenea cruzimi.

E adevărat că Japonezii au contestat aceste protocoale ori de câte ori li-s'au făcut representații din cauza aceasta. Eu însumi am fost martor numai când Japonezii, în timpul bombardării Port-Arthurului, au tras asupra vaselor spitale ale noastre, Sungari, Woroneș și Lena; dar și afară de asta, ei s'au servit de mijloace nescrupuloase.

„În arta războiului ei sunt fără îndoială uniți dintre cei mai mari cunoscători dintre toate punctele de vedere.

„Ca și toți asiaticii ei nu se mulțumesc cu puțin; în primele timpuri ale războiului, luptele pe apă au fost evitate de dînșii; în schimb au lucrat cu mine submarine.

„Vasul »Petropavlovsk» cum s'a stabilit prin cercetările de mai târziu, a fost scufundat prin mine submarine.

— După părerea d-voastră, o să dureze mult războiul?

— Fără îndoială, o să se prelungească îndelung.

— **Cifă de prăvălie, român, caută condiție.** A servit până acum în prăvălie de consum, unde s'a îndeletnicit cu vânzarea a tot felul de mărfuri. Doritorii să se adreseze: C. Bolog, Balázsfalva.

## PARTEA LITERARĂ.

Alexandri

și

Românii din Bucovina

— Material biografic\* —

(Urmare).

IV.

Important este iarăși că la montarea și jucarea piesei, Al Hurmuzachi a introdus câte va modificări, între altele omițând și un pasagiu, ce îi părea prea sever și prea jignitor pentru — filologii ardeleni.

Se știe că Alexandri, cu simțul lui atât de dezvoltat pentru o bună limbă românească, era de o intrasigență fără păreche în privirea reformatorilor latiniști. În corespondența sa, în „Dicționarul grotesc“, în comedit și articolașe de reviste găsim pagini de o satiră crudă la adresa „ciuniștilor“ și „iuciuniștilor“. E un capitol acesta, în care se oglindește o întreagă luptă lingvistică câte-va decenii de prefacere culturală și nu trebuie să ne mai mirăm de animositățile și exagerările din ambele părți.

O asemenea eșire contra gramaticilor se găsește și în „Concina“ și e oare-cum la locul său, căci Leonard, bătrânul născut și crescut înainte 1848, avea toată dreptatea să regrete stricarea limbii „această comoară națională păstrată cu sfințenie de strămoșii noștri, Lui Hurmuzachi îi era însă teamă ca pasagiul să nu jignească pe cine-va și-i scrisese lui Alexandri:

„Un lucru îți spun în sinceritate, că am lăsat afară două linii, acolo unde iar pocnești în filologii ardeleni, că se linguesc și se țarie pe brânci. Aici nici n'aș fi putut spune asta. Ș'apoi aluziunea e prea specială: de vei voi s'o lași afară, sau s'o faci mai generală, piesa nu va perde nimic din frumusețea și valoarea ei și nu va vătăma fără nevoie o jumătate din Români, toți cei de dincoace, căci amintirea s'ar putea bucura, ca și noi, de ea. Rends-moi cel'e grace, iubite Vasiliică și nu-i poeni și astă-dată așa de-adreptul).

„Fiind la Iași, te poți încredința în toate zilele și de demnitatea profesorilor autohtoni, cred că nu ar fi bine de sprijinit nici aceștia în ura și lupta lor în contra eterohtonilor; urit lucru în sine.”

Gratie acestei omisiuni, piesa a putut fi gustată de toată suflarea bucovineană și stagiunea teatrală s'a putut încheia cu un succes neobișnuit de tumultos pe scena română. „Astfel s'a încheiat în chipul cel mai potrivit și mai frumos șirul reprezentațiilor teatrului național din ist an și s'au adus tot odată spre bucuria tuturor și omagiul dator aceluia, carele este, în timpul nostru, nu numai cel mai însemnat poet, ci tot odată și cel mai mare autor al Românilor“ — termină Hurmuzachi darea sa de seamă, prin care ne dovedește încă odată că în inimile Bucovinenilor se înălțase un altar de venerație poetului dela Mircești.

Alături de reprezentațiile teatrale continuau a influența asupra Bucovinenilor și bucățile literare ale lui Alexandri. În „Foaia din 1866 el publica, afară de „Bucovina“, poeziile, La o mamă, Sus la stâncă, Cântec vechiu de iume, Tudora din Tîrgușor și patru Immuri școlare cu următorul fragment de scrisoare):

„Ai auzit negreșit de Azilul Elena, în care sunt crescuți copii lăpădați de părinții lor. În acel locaș, instituit și protegiat de Măria sa Doamna Românilor, s'a introdus muzica vocală și în toate zilele copii cântă în cor imnuri religioase, care produc o mare impresie în sufletele inocente. Îți trimit pentru foaia societății acele imnuri ce după indemnul Măriei Sale le-am compus, pe măsura melodiilor adoptate în școlile de copii din Franța“).

Aceste poezii și cântece, ca și altele din anul 1866 și 1848 (Suvenir dela Prale, Dorul mamei și Mariei Docan etc.) n'au fost printite în

1) Nu cunoaștem întâia redacțiune a piesei: Așa cum s'a publicat însă, atât în Foaie (1866 p. 12) cât și în operele complete, scene I coprinde și pasagiul cu pricina, probabil mai atenuat.

2) Originalul (adresat lui Al. Hurmuzachi?) necunoscut.

3) Foaia I p. 292.

ediția completă a poeziilor lui Alexandri și abia la o ediție din anul curent au fost adăugate la cele cunoscute<sup>4)</sup>.

Anul 1866 pare a fi fost pentru Alexandri unul din cei mai fericiți sub raportul succesului și al producției lui în genere. Afară de „Barcarola“, „Florin și Florica“, apărute în „Foaia“ din 1866 el a mai scris „Covrigarul“, scena din poarta Cismigiului<sup>5)</sup>; „Kera Nastasia“, cântecel; Arvinte și Pepelea, poveste într'un act; „Drumul de fier“, comedie în două acturi și am început o mare comedie în 5 acturi intitulată „Ciocoi regimentului“, care o să fie urmată de „Ciocoi convenției“<sup>6)</sup>. Iată, iubite, rezultatul ernii mele<sup>7)</sup>. Din o altă scrisoare vedem că și „Harță Razeșul“ a fost scris în iarna aceluiași an.

Din corespondența lui Hurmuzachi merită o specială amintire scrisoarea politică cu data de 20 Martie 1866. Ea tratează despre detronarea lui Cuza, înregistrată de Alexandri cu multă amărăciune; despre alegerea de Domn a Contelui de Flandra, alegere persiflată cu destulă ironie, despre „foști mei amici ce sunt la putere și au găsit de cuviință a mă lăsa la o parte“.

„E curios, iubite Alecule — adăugă el, în legătura cu apostrofarea prietenilor săi de odinioară, — de a vedea cum oamenii își însușesc tot patriotismul și toată capacitatea îndată ce ajung la o culme oare-care și cu ce ușurință ei acuză pe ceilalți muritori de rea credință și de ignoranță. Pentru mine, găsesc un bun suget de comedie în această slăbiciune și îmi propun de a descrie un proverb<sup>7)</sup> asupra-î, destinat pentru „Foaia Bucovinei“.

O legătură directă cu subiectul ce ne interesează însă are o altă scrisoare către Hurmuzachi<sup>8)</sup> în care-l anunță că „dacă n'aș fi în dușmănie cu frigul și obligat a mă închide iarna în birlog ca ursul în pădure, aș răspunde cu venirea mea în Cernăuți la chemarea prezidentului societății bucovinene și astfel aș avea fericire de a revedea pe vechii mei amici Hurmuzachesti, cărora păstrez o nestimată iubire frățască...“

(Va urma)

## ECONOMIE.

Arad, 24 Decembrie st. n.

### Sărăcia și avuția.

disertațiune citită în adunarea generală a reuniunii învățătorilor români din Siria la 16/29 August 1904.

(Urmare).

Școala poporală s'a luat după școalele medii și școalele înalte, în cari cercetarea nu e obligatoare, vine cine vrea. Aci se prelege și ascultă cine vrea, poate repeta anul și poate merge la alta școală. Aicea de educațiune nu se ține cont, sau foarte puțin, căci se lasă în datoria familiei să îplinească educațiunea, presupunând că familia poate suplini școala, fără a scruta că familia e școlastică ori ba. Imitarea acestei proceduri în școalele populare a trebuit să aducă cu sine neglijarea creșterii generațiilor viitoare, poate școala confesională a mai catehisat și recitat poruncile Dumnezești și bisericesti și istoria biblică, dar' fiitorul popor peste tot, despre frica lui Dumnezeu, despre sfiala și au rușinea de oameni, despre iubirea deaproapelui, despre: »ce ție nu-ți place, altuia nu face«, nu a fost luminat îndestul. Eșind elevul din școală, societatea din afară l'a luat în sinul ei și a devenit cive sau membru a societății, espus la atâtea ispite. Omul a început a vațila și a umbla nervos în sus și în jos, până-ce a trebuit să fie predomnit sau de cuvântul bun, sau de cel rău. A învins cel rău și așa a

devenit societatea de astăzi în destrăbălarea de azi. Fostului elev, acum adult, i-sa mai pus înainte fel de fel de produse literare, cărți și mai ales ziare din care se cetea: că omul câte poate să facă, mai toate-i sunt ertate. Cetea din tipar: »că și Dumnezeirea este trasă la îndoială, că sfinșii au fost numai oameni de rând, că înșelarea nu e păcat, ci numai o istețime.« Și apoi a ajuns în ochii poporului o sumedenie de casuri adunate ca cu intențiunea, despre atâtea omoruri, sinucideri, furturi, înșalături, toate cauzând celor nestricăți o durere și o scârbă nespūsă. Apoi a putut cetei despre atâtea petreceri, desfătări și viață plăcută. Despre libertate, despre socialism etc. etc. Toate aceste a făcut asupra bărbatului și soției tineri, un efect desastros, și a putut face, cați în mlădița tinăra, între anii 6—14, în școala poporală și apoi în școala de repetiție, nu s'a altuit acele învățături morale bisericesti, cari îl păzește în vârsta bărbăției, precum păzește paratonerul de fulger.

(Va urma)

## Bibliografie.

1. A apărut de Dr. Augustin Bunea canonic metrop. s. Metropolitul Dr. Ioan Vancea de Buleasa schiță biografică, Blaj 1890, broșură de 41 pag. 20 fil. + 10 fil. porto postal.

2. Cestiuni din dreptul și istoria bisericii românești unite, Blaj 1893. Partea I. 269 pag. 8° scrisă de Dr. Alexandru Grama, costă 1 cor. 40 fileri Partea II. 400 pag. 8° scrisă de Dr. Augustin Bunea, costă 2 cor.

3. Episcopul Ioan Inocențiu Micu-Klein, (1728—1751) Blaj 8° mare, 422+XVI pag. Costă 4 cor., (pentru România 5 lei).

4. Istoria scurtă a bisericii rom. unite cu Roma, în Schematismul arhidiecesei de A.-Iulia și Făgăraș pe a 1900, costă 8 cor.

5. Statistica Românilor din Transilvania în anul 1750 făcută de vicarul episcopesc Petru Aron, Sibiu 1901, costă 1 cor., + 10 fil., porto postal.

6. Vechile episcopii românești: a Vadului, Geoagiului, Silvașului și Belgradului, Blaj 1903 8° 162 pag. Prețul 2 sor., 50 fil., (pentru România 3 lei).

7. Episcopul P. P. Aron și Dionisiu Novacovic, sau istoria Românilor transilvăneni dela 1751 până la 1764, Blaj 1902. Prețul 4 cor. 50 fileri (pentru România 5 lei).

8. Discursuri, Autonomia bisericescă, Diverse. Prețul 5 cor., (pentru România 6 lei).

Aceste cărți s'au pot procura dela tipografia semin. din Blaj (Balázsfalva) ori dela autorul spedându-se banii înaintea, — ori contra rambursă. 390 — 19

\*

A apărut și se află de vânzare la institutul grafic „Minerva“ București (România) următoarele cărți:

Sate și mănăstiri din România N. Iorga . . . . .	Cor. 2.50
Pe drumuri departate N. Iorga . . . . .	1.50
Dureri înăbușite M. Sadoveanu . . . . .	2.—
Șoimii M. Sadoveanu . . . . .	1.50
Tainele cerului Haralamb G. Lecca . . . . .	1.50
Poesii Haralamb G. Lecca . . . . .	1.50
Moșnegul dela munte N. Papahagi . . . . .	1.50
Calendarul „Minervei“ . . . . .	1.25
Poesii de Maria Cunțan . . . . .	1.25

Redactor responsabil: Sever Bocu.  
Editor-proprietar: George Nichiu.

### Arverési hirdetemény.

930 szám. — 1904 vhtó.

Alulirott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a M.-Radnai kir. járásbíróság 1904 évi V. 584/1 számú végzése következtében Dr. Márta Sándor lippai ügyvéd által képviselt Adám Manole és neje javára Petrán Iuon, Valungán Jovi Dobricza Nikolae és Sztáncs Sándor ellen 57 kor. s jár. erejéig 1904 évi december hó 7 n fogantatosított kielégítési végrehajtás útján le foglalt és

1150 kor. becsült következő ingóságok, u. m.: Petrán Iuon hazánál 2 drb. tinkó 2 drb. borjú és egyéb ingóságok: vörös tehén, faépület elmozditható és egyéb ingóságok nyilvános árverésen eladatnak. Mely árverésnek M.-Radnai kir. járásbíróság 1904-ik évi v. 584 számú végzése folytán 57 kor. tökekövetelés, váltódíj és eddig összesen 45 kor. 95 fillérben bírósággal már megállapított költségek erejéig Petrán Iuon és Dobicza Nikolae hazánál Korbesten lakásokon leendő eszközölsére 1905 évi január hó 2-ik napjának dél előtti 11 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozót ezennel oly megjegyzéssel hívatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108 §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is, el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglalták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt M.-Radna 1904 évi Decz. hó 18 napján.

461

Olvashatatlan aláírás.

### Arverési hirdetemény.

938 sz. — 1904. vhtó.

Alulirott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a M.-Radnai kir. járásbíróság 1904. évi Sp. 159,9 számú végzése következtében Dr. Márta Sándor lippai ügyvéd által képviselt Vug Mária férj. Nikoleskuné javára öz. Vug Constantine szül. Crista és társa ellen 14 K. s járulókai erejéig 1904. évi december hó 8 n fogantatosított kielégítési végrehajtás útján le foglalt és 1010 K-ra becsült következő ingóságok, u. m. l. alperes lakásán 1 drb. tehén, pálinka főző üst é. egyéb ingóságok, ll alperes lakásán 1 esélőgép, fa épület elmozditható és egyéb ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek M. Radna kir. járásbíróság 1904. évi V. 591 számú végzése folytán 14 kor. tökekövetelés, váltódíj és eddig összesen 149 kor. 90 fillérben bírósággal már megállapított költségek erejéig öz. Vug Constantine szül. Crista Maria és Vug férj. Nicoleszku Lukretia lityoi lakásokon leendő eszközölsére 1905. évi január hó 2-ik napján délutáni 3 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hívatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108 §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is, el fognak adatni.

A mennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le felülfoglalták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 20 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt M.-Radna, 1904. évi december hó 18 n.

462

(Olvashatatlan aláírás.)

## INSERTIUNI și RECLAME.

# Igaz Sándor

ciasornicar și giuvsergiu.

— A R A D, Piața Libertății —

lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint calcat cumpăra p. prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

## CIOBAN și NADRA

măestru zidar diplomat.

A R A D, Deák Ferencz-utcza 34 sz.

Avem onoare a aduce la cunoștința p. t. public ziditor, că sub firma de mai sus am deschis

### un birou de zidire

Primim tot felul de lucrări de zidit și anume: zidiri noi, transformări de zidiri vechi, construirea de frontispicii cu materie ori fără materie atât în loc cât și în provincie, pentru garanță de 3 ani.

Primim construiți de planuri, faceri de bunget pentru prețuri foarte ieftine.

299

Cu toată stima:

CIOBAN și NADRA.

<sup>4)</sup> Vezi Poeziile lui Alexandri din biblioteca „Minervei“ — ediția II îngrijită de editori Scrisorilor.

<sup>5)</sup> De sigur Boerii și Ciocoi, tipărită mult mai târziu în Conv. Lit. 1893 — 84 p. 395 sq.

<sup>6)</sup> Scrisoare către Al. Hurmuzachi, din 9 Chenar 1866, în care se arată bucuria de publicarea „Barcarolei“.

<sup>7)</sup> Nu știm să fi scris ceva analog.

<sup>8)</sup> Cea din 9 Chenar 1866.

444  
Telefon Nr. 46.

Furnisez acasă:

Cărbuni de peatră de Salgó-Tarján pentru 1 fl. 70 cr.

Cărbuni de lemn de fag pentru 2 fl. 20 cr.

Lemne de foc mărunțite pentru 1 fl. Câte o sută chilograme.

Comandele sunt a se adresa lui:

**ALTMANN EDE**

— neguțator de specialități. —

Arad, Str. Wesselényi Nr. 48.

In Ardeal, într'un ținut curat românesc, în care se țin târguri de țeară și piețe de săptămână foarte cercetate, este de vânzare o farmacie care face circulație de șesă miș coroane, cu șaptesprezece miș coroane. Informațiunile se pot afla la administrația ziarului nostru.

La cumpărare de 500 kgr. ofertă specială.

Primul atelier din Arad, pentru repararea de clasornice și bijuterii.  
Nr. Telefonului 63.

**Cărbuni de peatră**

de Petroșeni pentru Salon.

Briquette de cărbuni rotunzi de Tata.

Briquette de cărbuni

**„ILSE“**

de Prusia

cel mai ideal material de încălzit.

Se capătă pentru prețurile cele mai culante cu transport la

**ROTH JÓZSEF**

— întreprindere de transport de mobile. —  
ARAD, Eötvös-utca 3. sz.

**Compactor român în Arad.**

Subscrisul îmi iau voie a aduce la cunoștința onor. public român, că reintors din străinătate m'am stabilit în Arad, str. Weitzer János Nr. 7, unde mi am deschis un

**Atelier de compactorie modernă,**

arangiat cu mașinele cele mai nouă și mai perfecționate, sunt în plăcuta poziție a efectui ori ce lucrări atingătoare de această branșă dela cele mai simple până la cele mai fine legături de lux. Asemenea pentru legături protoale p. cancelarie, cărți bisericești, cărți de rugăciuni pentru prea onorații domni preoți, în tomuri singuraticie ori în partii de orice mărime, pe lângă asigurarea unui serviciu solid, prompt și ieftin.

În speranță, că onor. public român îmi va oferi binevoitorul concurs, rămân

Cu distincă stimă

**Iustin Ardelean,**  
compactor.

**Nou atelier de lăcătușerie**

Am onoare a aduce la cunoștința p. t. public, că sub Nr. 17 de pe piața Libertății în Arad în casa d-lui Dr. Schwartz Jenő am deschis un

**atelier de lăcătușerie**

Primesc ori-ce lucrări aparținătoare în branșă aceeași pe lângă prețuri culante. Rugând spriginul On. public rămân cu perfectă stimă

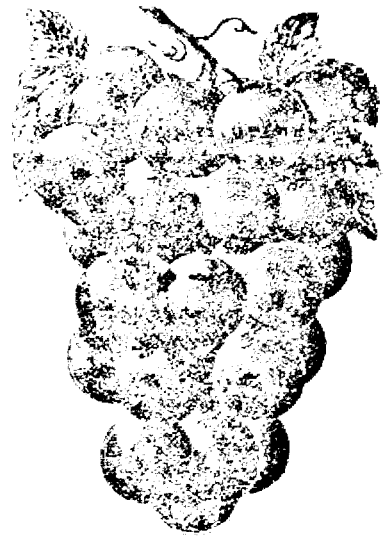
**Schwitzer Dező**

măestru lăcătuș.

Arad, Piața Libertății 17.

Cele mai ieftine și mai bune mlădițe de vie.

Mlădițele se prind de minune.



Mlădițele se prind de minune.

din soiurile de Rizling, Riparia, portaisson, Furmint, Slancamen, Kövidin, Burgundia, Kadarka, Chasles. etc.

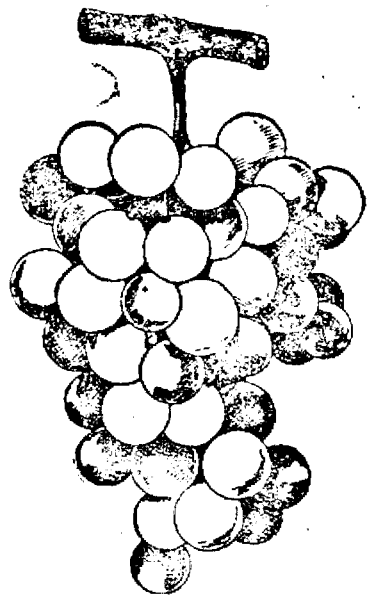
La RENARD JÁNOS, Nagyösz (Torontl.-m.)

Preț curent gratuit.

420  
Plantățiune de vie

cu ocaziunea Milleniului maghiar Nagyösz.

Prețurile cele mai culante.



Prețurile cele mai culante.

Struguri frumoși, dălnuitori

va avea cel ce va cere gratuit catalogul cu prețuri al culturii de vițe de vie celei mai mari maghiare, care a fost întemeiată cu ajutor de stat și stă sub supraveghierea statului.

S'a deschis

**Magazin de bluze**

S'a deschis

Confecțiune de haine pentru băeți

și atelier de artă p. confecționarea de haine femești

Mare asortiment de haine de doliu

ARAD,

Piața Libertății Nr. 20, în palatul contelui Nádasdy.

— au sosit: —

Cele mai felurite specialități de moulin, de mătase, de flanel francez, de bluze de stofa și pânză, de jupoane, de matia și de negligeurii dela cele mai simple până la cele mai luxose.

Împiorând spriginul p. t. public, rămân

cu deosebită stimă

Mare asortiment de șurțuri p. dame și băeți.

**Koszilkov József.**

Corecțiuni de bluze se îndeplinesc imediat.

Comandele din provincă să execută prompt.

**Mutare de prăvălie!**

Am onoare a avisa respectuos pe on. public că mi-am mutat prăvălia, care corespunde pe deplin recerincțelor moderne, în palatul contelui Nádasdy.

Tot odată rugând spriginul onoratului public, rămân

Cu deosebită stimă:

**Brunner Béla**

Prăvălie pentru haine de modă de bărbați, obiecte de artă și de specialități.

Arad, Piața LIBERTĂȚII, Palatul contelui Nádasdy, colțul străzei Forray.

Condițiunea principală a

## FRUMȘETEI

este, ca fața și mâinile să fie fine, ear în scopul acesta mijlocul cel mai potrivit este

# Crema-Gyöngy

care este cu desăvârșire inofensivă și face pelea fină de loc după o singură folosire.

În urma unei folosiri îndelungate mitesserii supărăcioși, alunițele și petele de ficat dispar.

Prețul un borcan 1 cor.

Săpun la Crema-Gyöngy 1 cor.

Se poate comanda dela:

farmacistul **HAUER LAJOS.**

ARAD, Pécskai-ut.

287

## VARGA JÁNOS

atelier de tapiserie și infrumșetare.

Arad, Strada Zrinyi Nr. 2 (Casa Sebessi).

Recomandă magazinul său bogat asortat cu modele de garnituri de salon, de odăi pentru bărbați, precum și de otomane pentru dormitorii și refectorii.

BUDGETE și PLANURI

447

dela cele mai simple până la cele mai corăspunzătoare gratuit.

REPARĂRI și TRANSFORMĂRI

după stil modern în loc și în provincie.

Obținere de biliarde pentru prețurile cele mai culante.

## Altoaie de vița de vie

americane de diferite soiuri, bine dezvoltate și cu rădăcini puternice se pot procura pe prețuri moderate dela

Primul stabiliment din valea Târnavei

pentru altoirea vițelor de vie.

Proprietar: **Fr. Caspai,**

445

vineolog dipl., directorul stabilimentului de viticultură al prințului Barbu A. Stirbey (România), comisar de viticultură al comitatului Chibilen, specialist în comisiunea pentru viticultură a Reuniunii săsești din Ardeal și proprietar de vie în

**MEDIAȘ (Transilvania).**

— În deposit 3 milioane altoaie de vițe de vie. — — Lista prețurilor ilustrată gratuit și franco. —

În timpul secetei transportau la zi 4 mari cazane 2 milioane litre de apă în scopul adării vițelor, ceea-ce a avut drept rezultat o dezvoltare strânsnică a vițelor.

Cea mai bună colecție de frunzării de asemenea se poate căpăta p. preț moderat

## FISCHER KÁROLY

fabricator de pânze pe drot, de impletituri de drot, de site și de funduri de drot de oțel pentru paturi.

ARAD, József főherczeg-ut 8. szám.

Recomandă diferitele sale fabricate de pânză de drot (de cupru (aramă), fer și de pânză de drot suflat cu ține, care ce află în deposit) mai ales pentru mori, fabrici și pentru scopuri economice, recomand de asemenea sitele pentru ciururile ventilatoare Bacher.

Pregătesc impletituri de drot pentru îngrădit grădini, parcuri, curți pentru găini și păduri de sălbataciuni, construiesc ciururi (potreacuri) de ales petricele, nisip și carbuni de pență pentru scopuri de zidire, de mine, de grădinărit, grilaje pentru ferestre la pivnițe și magazine, receptori de schintei pentru ceșuri la locomotive și de fabrică.

230

Funduri de drot de oțel pentru paturi.

carci pentru putința de a se ținea curate sunt foarte recomandabile. Diferite site de păr, fer, cupru (aramă) și mătasa, coșuri pentru tabac și site pentru cernut, precum și tot felul de obiecte nefișurate aci se pregătesc și construiesc în calitatea cea mai bună pentru prețuri moderate.

## Máringger József

a deschis pe strada Boczko Nr. 2

### o prăvălie pentru croitorie de domni

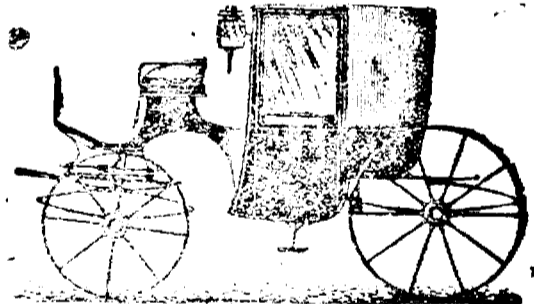
arangiata conform cerințelor moderne, unde se află tot felul de postavuri indigene și din străinătate pentru haine, și se confecționează tot felul de haine și uniforme după măsură.

Cu deosebită sima:

**Máringger József**

309

croitor de haine și uniforme.—Strada Boczkó Nr. 2.



## Kováts és Thomay

fauri.

ARAD, Kossuth-utca 2 szám.

P. T.

Avem onoare a ne recomanda în prețiosul D-voastră sprijin prăvălia noastră de renume pentru construirea de trăsuri.

După experiențele câștigate 7 ani dearândul în fabrica de echipaje imp. reg. de curte a *Fraților Klber* suntem în plăcuta pozițiune de a corespunde și celor mai extreme pretensiuni.

Fabricăm echipaje noi conform comandel primim reparări pentru prețuri estine și culante.

### Trăsuri gata în deposit.

Preț-curent gratis și franco.

Cu deosebită sima:

**Kováts és Thomay**  
fauri.

345